

de Uitdienstbode

PERIODIEK VOOR DE LEDEN VAN DE KRING UVA-SENIOREN VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Redactioneel	1
De val als onderschatte bijwerking	1
Frida van den Maagdenberg over het Amsterdam UMC	4
In memoriam Louis Deen	5
Hoe gaat het nu met Astrid Kee?	6
Het getal: 1/3 (een derde)	8
Wat de pot schafte: de aardappel	9
Kunst: Seks onder water	10
Lezing: de opmars van het nederconservatisme	12
Zo kan-ie wel weer	13
In beeld: beelden uit de UvA-spaarnestad photo collectie	14
Bij de UvA: Minerva	15
Een prettig gesprek met Patrice Visser	16
Sweelinckorkest speelt innemend en energiek	18
UvA-nieuws / colofon / agenda	20

REDACTIONEEL

Dit tweede nummer van de zevende jaargang zit weer boordevol. Dat is onder meer de weerspiegeling van de activiteiten die het bestuur van onze kring sinds het verschijnen van het vorige nummer heeft georganiseerd: drie lezingen en een concert. En daarnaast hebben we onze vaste rubrieken want we willen met ons blad meer bieden dan een bundeltje verslagen.

Onlangs verscheen het derde jaarboek waarin het bestuur in woord en beeld verantwoording aflegt aan het College van Bestuur en de overlegpartners die samen de middelen ter beschikking stellen om onze kring te laten draaien. De teksten zijn gebaseerd op de verslagen die in *de Uitdienstbode* zijn verschenen en zijn bewerkt door bestuurslid Annelies Pierrot, de foto's zijn afkomstig van de fotografe van ons blad Madzy Koudstaal, die ook de vormgeving heeft verzorgd. Het is een mooi boekje geworden, dat een goed

beeld geeft van wat onze kring doet. Wilt u het inzien, download het boekje [hier](#).

Onze kring floreert en groeit. Het bestuur organiseert vele, meestal zeer geslaagde, activiteiten per jaar. Geen wonder dat het ledental gestaag groeit: we naderen het aantal van vijfhonderd.

Twee nummers geleden zijn we een nieuwe rubriek gestart *Bij de UvA* waarin we lezers de gelegenheid geven een anekdote uit hun carrière bij de UvA te vertellen. De eerste aflevering hebben we ten voorbeeld zelf geschreven, de tweede was een hilarische aflevering van kringlid Piet-Jan Klijn. In dit nummer treft u een aflevering aan die we nog op de plank hadden liggen, zoals dat heet, geschreven door een van de redactieleden. In het laatste nummer van dit jaar hopen we uw verhaal te kunnen plaatsen. ■

DE VAL ALS ONDERSCHATTE BIJWERKING

'Vallen staat in de top 20 duurste gezondheidskosten'

♦ door Michiel Röling

Het is druk in de Amsterdams Academische Club. Fors meer dan vijftig leden zijn afgekomen op de lezing die Nathalie van der Velde geeft voor de Kring UvA-senioren. De lezing van de aan het AMC verbonden geriater,

heeft als titel 'Vallen bij ouderen – een onderschatte medicatiebijwerking'. Het onderwerp spreekt aan. Terecht, want wie zich tot de groeiende groep ouderen mag rekenen is erbij gebaat rechtop te blijven staan.

Serius probleem

Een val is iets wat vaak met een lach wordt afgedaan. De komische films van Laurel en Hardy en de vele programma's met grappige home video's staan er bol van. Maar een val moet je serieus ▶

nemen. Met het klimmen der jaren wordt een val zelfs riskant. Van der Velde somt een rijtje cijfers op: 'Een derde van de 65+'ers valt elk jaar wel eens, de helft daarvan vaker. In de helft van de gevallen leidt een val tot letsel. In 10 tot 15% van de vallen is het letsel zo ernstig dat het leidt tot bezoek aan de Eerste Hulp. Jaarlijks zijn dit tot 100.000 bezoeken. In Nederland vallen er dagelijks elf doden door vallen, zes keer zoveel als het aantal verkeersslachtoffers. Vallen staat in de top 20 duurste gezondheidskosten.'

Tot voor kort werd er aan de val als mogelijke bijwerking nauwelijks aandacht besteed. Maar dankzij een gulle gift van Louise Dalderup aan het

Specialisten overschatten het nut van medicatie, terwijl ze de bijwerkingen onderschatten

Amsterdams Universiteitsfonds kon Van der Velde een onderzoek opzetten naar bijwerkingen van geneesmiddelen bij ouderen. 'Medicijnen maken mensen slaperig, zorgen dat ze langzamer reageren op dingen die er gebeuren, of beïnvloeden het zicht. Ook slappere spieren, lagere bloeddruk of duizeligheid zijn veel voorkomende bijwerkingen. Veel patiënten zijn zich niet bewust dat ze last hebben van deze atypische bijwerkingen.'

Kwaliteit van leven

Al snel ontdekte ze dat er veel te winnen was door factoren die het valrisico verhogen in kaart te brengen. 'Met het ouder worden blijken mensen meer

risico te lopen. De spiermassa neemt af, het zicht verslechtert, de hersenen werken trager en het evenwichtsgevoel wordt minder. Vaak neemt de mobiliteit af. Dat was geen verrassing. Wat wel opviel was dat dit alles in combinatie met medicijngebruik grote gevolgen heeft.'

'De gemiddelde leeftijd stijgt en daarmee ook het aantal chronische aandoeningen. De helft van de 65+'ers neemt medicijnen voor één ziekte. Bij 75+'ers doet de helft dat voor drie of meer ziekten. En met het gebruik van meerdere medicijnen neemt het risico op bijwerkingen toe.' Een kwart van de ziekenhuisopnames onder ouderen is het gevolg van bijwerkingen. Op de eerste plaats staan bloedingen en op de tweede plaats komt vallen. Een val waardoor je in het ziekenhuis belandt heeft vaak ingrijpende gevolgen op de kwaliteit van leven.

Helaas staan de genoemde cijfers bij zorgverleners nog niet op het netvlies. 'Zorgverleners hebben grote moeite met het herkennen van bijwerkingen. Het wordt vaak afgedaan als een vage klacht of atypisch ziektebeeld. Specialisten overschatten vaak het nut van medicatie, terwijl ze juist de bijwerkingen onderschatten. Het afbouwen van medicijnen is vaak nodig en, in tegenstelling tot wat veel specialisten denken, kan dit ook veilig.'

Genetische aanleg

Van der Velde probeert inzicht te krijgen in de factoren die een val veroorzaken. Belangrijk, want niet iedereen heeft er namelijk in dezelfde mate last van. Het blijkt dat het genetisch profiel, de bloedspiegel en de interactie tussen medicijnen een rol spelen. 'Een bepaald gen blijkt de gevoeligheid voor bepaalde bijwerkingen te vergroten. Doordat het genoom steeds beter in kaart wordt gebracht, is hier steeds meer duidelijkheid over.'

Daarnaast krijgen ouderen vaak een te hoge dosis medicijnen. De meeste medicatie wordt getest op gezonde mannelijke veertigers. Die hebben een heel andere lever- en nierwerking dan medicijngebruikende ouderen. Hierdoor kan de concentratie medicijnen

Het doel van artsen is vaak anders dan die van de patiënt

in het bloed oplopen, met verstrekende gevolgen. ‘In nieuwe studies van medicijnen is steeds meer aandacht voor vrouwen. Dat is belangrijk want zij lopen een groter valrisico én bij hen zijn de gevolgen, bijvoorbeeld door osteoporose van een val groter.’

Persoonlijke afstemming

Uit haar onderzoek blijkt dat twee soorten medicatie het valrisico aanzienlijk verhogen. Met name middelen voor hart- en vaatziekten en medicijnen die werken op het zenuwstelsel zoals slaap- en kalmeringsmiddelen, antidepressiva en antipsychotica zijn de boosdoeners. Voor veel patiënten is het echter moeilijk om deze medicijnen af te bouwen. ‘Mensen die na een hartaanval medicatie gebruiken zijn bang dat het afbouwen ervan tot een nieuw infarct zal leiden. Patiënten die echter een aanleg voor vallen hebben kunnen gebaat zijn bij een ander medicijn, dat selectiever te werk gaat. Een meer persoonlijke afstemming zal vaak zin hebben.’

Gesteund vanuit het Amsterdams Universiteitsfonds werkt Van der Velde ook aan een model voor klinische beslissingsondersteuning. ‘Door zoveel mogelijk factoren in kaart te brengen en te combineren in een model kunnen specialisten heel goed bepalen welk

specifiek medicijn voorgeschreven moet worden. Voor het onderzoek dat moet leiden tot een predictiemodel hebben we nu ook een grote subsidie van ZonMW ontvangen. We kunnen een groot onderzoek naar klinische beslissingsondersteuning gebaseerd op dit model gaan uitvoeren in meerdere ziekenhuizen. Het doel is simpel: de juiste middelen in de juiste dosering bij de juiste patiënt.’

De gezondheidszorg moet meer patiëntgericht gaan werken. ‘Ik adviseer patiënten om in gesprek te gaan met specialisten. Het doel van artsen is vaak anders dan die van de patiënt. Een specialist voert een behandeling uit die gericht is op overleven. Terwijl een oudere patiënt er vaak anders in staat: die hecht veelal meer belang aan zelfredzaamheid en kwaliteit van leven. Als patiënten meer inzicht hebben in de gevolgen van de behandeling en de resultaten die de verschillende opties hebben kunnen ze een veel betere keuze maken. Ik ben echt een voorstander van *patient empowerment!*’

Valkliniek

Van der Velde richt zich ook op andere manieren om vallen te voorkomen. Via onder andere het landelijk netwerk valklinieken en in samenwerking met andere partijen zoals VeiligheidNL en de GGD Amsterdam (zie de website laatjenietvallen.nl) probeert ze het valrisico onder senioren te verlagen. ‘De lijn die we hierin volgen is bewustwording van mogelijke valrisicofactoren. We werken samen met de GGD en Amsterdam heeft zichzelf geprofileerd als *age friendly city*. We geven mensen vooral hulp en praktische handvatten. Zo is er ook sinds kort een APK voor de rollator. De rollator wordt direct gerepareerd en in de tussentijd gaan we het gesprek aan. We vragen dan bijvoorbeeld naar het medicijngebruik.’

Ondanks het serieuze onderwerp weet Van der Velde het luchtig te houden. Gelachen wordt er om het filmpje waar ze haar presentatie mee afsluit: een negentigjarige man die met sierlijke slagen achter de rollator aan over het gladde ijs zwiert. ■

**De juiste middelen
in de juiste dosering
bij de juiste patiënt**

'Ik voel me echt onderdeel van de UvA'

door Frans Willemsen

Frida van den Maagdenberg, lid van de Raad van Bestuur van het Amsterdam UMC ('Ik heb Slavische talen gestudeerd, dus u begrijpt dat ik zeer geschikt ben om een ziekenhuis te besturen') praat ons in de Academische Club bij over de stand van zaken aan het Amsterdamse ziekenhuisfront, met name de samenwerking tussen het voormalige AMC en voor voormalige VUmc.

Ruud Bleijerveld schetst in zijn inleiding kort de voorgeschiedenis van het AMC. Hoe de binnenstadziekenhuizen Wilhelmina Gasthuis en Binnengasthuis opgingen in het AMC en de Gemeentelijke Universiteit Amsterdam (GUA) de Universiteit van Amsterdam (UvA) werd. Amsterdam kreeg twee universiteiten met elk een academisch ziekenhuis met zijn eigen specialismen en inbedding in de organisatie. Hoe dat sinds de bestuurlijke fusie samen verder gaat, daar zal de lezing van Frida over gaan.

Ingewikkeld verhaal

Een universitair medisch centrum is een vreemde eend. Want naast onderwijs en onderzoek heeft het een derde poot: zorg. En het is de zorg die noopt tot een intensieve samenwerking tussen de twee academische ziekenhuizen en dat maakt het ingewikkeld. Frida geeft als voorbeeld chirurgie dat uiteenvalt in talloze superspecialismen. Het is ondoenlijk om al die specialismen vierentwintig uur per dag aan te kunnen bieden, maar als de twee ziekenhuizen de krachten bundelen is er heel wat meer mogelijk. Voor de onderzoekspoot is een fusie niet nodig: wetenschappers vinden elkaar zo wel. En VU en UvA blijven zelf verantwoordelijk voor het onderwijs aan hun studenten. De instroom is 350 studenten per jaar, waarmee zij aan beide universiteiten een belangrijk deel vormt van het totale

aantal. In de bachelorfase zijn de opleidingen nog volledig gescheiden, op masterniveau vindt vermenging plaats.

Intensieve samenwerking

Maar (intensieve) samenwerking is nog geen fusie. Vanaf 7 juni 2018 zijn AMC en VUmc bestuurlijk gefuseerd. Een volledige fusie is juridisch erg ingewikkeld, al is het maar omdat UvA en VU verschillende rechtsvormen hebben. Het VUmc is immers een stichting die uitgaat van een gezamenlijke vereniging met de VU. Waarbij zich bijvoorbeeld de vraag voordoet wie de toezichthouders van de VU benoemt, de vereniging of de minister? En universitaire medische centra vallen onder de Wet

Hoger Onderwijs, maar komen in die wet niet voor! De wet kent alleen nog de academische ziekenhuizen. Voor een fusie zou een wetwijziging nodig zijn, maar die komt er vast niet zolang een partij als de Christen Unie in de regering zit, een partij die pal staat voor de onafhankelijkheid van het bijzonder onderwijs. En de vereniging VUmc is nu eenmaal gestoeld op protestantse beginselen.

Ook binnen de UvA neemt de medische faculteit een aparte plaats in, al is het maar door de omvang: een op de drie van alle promoties vindt er plaats en eveneens een derde van alle hoogleraren is eraan verbonden. Inbedding ►

in de universiteit is alleen daarom al van wezenlijk belang, maar ook om een andere reden: echte vernieuwingen komen zelden voort uit de medische wetenschap maar wel uit bijvoorbeeld de biologie en zelfs uit de maatschappijwetenschappen.

Eenhoorn

Hoe verhoudt een universitair medisch centrum zich tot de 'gewone' ziekenhuizen? Frida maakt dat duidelijk met een metafoor: in een academisch ziekenhuis zijn artsen opgeleid om de eenhoorn te zien, in andere ziekenhuizen het paard, oftewel: in het academische ziekenhuis zijn de artsen meer gefocust op de uitzonderlijke gevallen. Het gaat erom de zorg aan te bieden op de juiste plaats. Staaroperaties kunnen bijvoorbeeld beter in gewone ziekenhuizen worden uitgevoerd, maar wel door artsen die in het AMC zijn opgeleid. En op het gebied van onderzoek naar aids en HIV neemt het AMC een

vooraanstaande positie in, maar de patiëntenzorg is overgedragen aan ziekenhuizen in de binnenstad. Tot tevredenheid van de patiënten overigens.

Vanuit de toehoorders komt de vraag ('Onderbreek me gerust, uit onderzoek is gebleken dat mensen maar vijftien minuten achtereen geconcentreerd kunnen luisteren') komt de vraag of het Amsterdam UMC (de samenwerking van AMC en VUmc) het grootste universitair-medisch centrum is. Dat is niet het geval, Rotterdam en Groningen zijn allebei groter. Het is zelfs niet het grootste ziekenhuis van Amsterdam. Misschien wel in vierkante meters, maar in aantal patiënten is het Onze Lieve Vrouwe Gasthuis groter.

Kerstpakket

Er komen nog vragen over de medezeggenschap: werken de ondernemingsraden een beetje mee? Nou, niet van

harte. Vooral verpleegkundigen zijn erg aan hun werkplek gebonden en vinden het lastig om samen te werken. En er zijn cultuurverschillen. In het AMC hebben de vakbonden behoorlijk veel invloed, veel meer dan aan de VU. Aan de UvA is 1 mei een vrije dag, aan de VU niet. En in het AMC kregen de medewerkers een substantieel kerstpakket, in het VUmc kregen ze meer iets in de trant van een doos chocolaatjes. Ja, over dat soort dingen gaat het soms ook. Er is ook een zichtbaar verschil: op de VU zie je, vanwege de religieuze grondslag van die universiteit, meer 'kleurtjes en hoofddoekjes', op de UvA zijn het toch meer 'blonde paardenstaartjes'.

Ruud Bleijerveld dankt in zijn nawoord de spreekster voor haar 'fantastische inleiding'. Blijkens het enthousiaste applaus dat op zijn woorden volgt, zijn de toehoorders het helemaal met hem eens. ■

IN MEMORIAM LOUIS DEEN

Op 15 april is anesthesist en kunstenaar Louis Deen (1931) overleden. Louis was samen met zijn echtgenote Loes een graag gezien lid van onze kring. Loes overleed twee jaar geleden.

Louis Deen ging na de HBS-B Geneeskunde studeren aan de Universiteit van Amsterdam. Afkomstig uit een arbeidersgezin was dat niet vanzelfsprekend.

In militaire dienst werd hij militair hulp-anesthesist en volgde in het Wilhelminagasthuis de opleiding Anesthesie. Hij werkte toen samen met professor Boerema en deed veel experimenteel werk in de tank van Boerema, een buisvormige operatiekamer voor hartoperaties.

Rond zijn veertigste begon hij met het maken van beelden. Hij wilde meer met zijn handen werken. Hij begon met houtbewerken en volgde lessen bij beeldhouwers die leerlingen geweest waren van Piet Esser. Beeldhouwen is altijd een grote steun voor hem geweest en gaf hem ruimte om te denken. Voor

hij met een stuk begon, ging er een lange en intensieve tijd van overwegingen aan vooraf. Zelf zei hij daarover: 'Ik denk in beelden en ik beeld mijn denken.'

In zijn beelden ontmoeten complementaire tegenstellingen elkaar als een in elkaar overvloeiend samenspel. Zo zag hij ook de geneeskunde en de geneeskunst. Geneeskunde betekende voor hem uit elkaar halen, geneeskunst zet weer in elkaar: hoe zorg je dat je weer een heel mens krijgt?

Zijn werkzame leven als gespecialiseerd arts deelde hij in drie periodes. Tien jaar was hij verbonden aan het Wilhelminagasthuis, tien jaar aan het Binnengasthuis en tien jaar aan het AMC. Ook heeft hij gewerkt in Suriname. Louis Deen heeft veel geëxposeerd.

Van Amsterdam naar Rotterdam

door Kees Piena

Astrid Kee was jaren verbonden met de UvA, eerst als studente en later als medewerkster, voordat zij haar carrière buiten de universiteit voortzette. Voor de redactie was dat aanleiding voor een interview met haar over de werkzaamheden die zij binnen en buiten de universiteit heeft verricht.

Voor alle duidelijkheid, ik leerde Astrid kennen toen zij op het Maagdenhuis bij Personeelszaken werkte en later werkten wij samen bij de toenmalige faculteit der Wijsbegeerte. We hebben contact gehouden en drinken nog regelmatig een borreltje in café De Engelse Reet bij het Begijnhof. Daar hebben we ook afgesproken voor dit interview.

Je hoeft Astrid niet zoveel vragen te stellen, want ze is een makkelijke praatster met een goed oog voor mensen en verhalen. Na haar jeugd in Zaandam wil ze medicijnen gaan studeren, maar wordt uitgeloot. Ze kiest vervolgens voor pedagogiek in Amsterdam, omdat je dan 'toch ook iets met mensen doet'. Tijdens haar studie raakt ze meer en meer maatschappelijk betrokken en gaat actievoeren voor de krakersbeweging en de vrouwenbeweging, ze wordt ook lid van de ASVA. Ze komt als student medicijnen (was dat toch ook nog maar even gaan doen, omdat Pedagogiek voor haar aanvankelijk een parkeerstudie was) in de Universiteitsraad. Het jaar daarop komt ze voor Pedagogiek in de UR. Ze heeft dan definitief gekozen voor Pedagogiek, omdat dat toch beter beviel dan dat 'medicijnengebeuren'. Vervolgens wordt ze nog een jaar lid van het subfaculteitsbestuur Pedagogiek. Via beleidsraden van de universiteit doet ze een aantal klusjes in het Maagdenhuis om vervolgens bij de Stichting Studentenhuisvesting (SSH) aan de slag

te gaan en daarna bij Woningstichting Lieven de Key die op de Oude Turfmarkt min of meer inwoonde bij de SSH. Tijdens haar studie werkt ze ook bij de Universiteit Leiden als secretaris/beleidsmedewerkster van het LOEKWO, het landelijk overleg van de universitaire emancipatiecommissies.

Na haar studie (1989) wordt ze emancipatiemedewerkster voor medewerkers en studenten bij de VU om in 1992 weer aan de slag te gaan bij de UvA bij Personeelszaken. Ze doet daarnaast mee aan een cursus financiën voor 'non financials' met mensen uit het bedrijfsleven die zich wekelijks verbaasden over haar avonturen bij de universiteit. Op de vraag wat ze met avonturen bedoelt, zegt ze dat ze het heeft over de organisatie en werkwijze bij de UvA.

Astrid vertelt dat ze bij Personeelszaken met plezier gewerkt heeft aan de reorganisatie van de milieudienst, bedrijfsartsen en bedrijfsmaatschappelijk werk. Het was de opzet te komen tot een Arbodienst en die is er ook gekomen. Het was mooi om de plannen te verdedigen in de verschillende universitaire gremia, zoals het directeurenoverleg. Ze had erop gehoopt de directeur van de nieuwe

dienst te kunnen worden, maar zo is het niet gelopen.

Maar de carrière-switch van beleid naar management (en van centraal naar decentraal) kwam er toch toen zij in 1997 adjunct-directeur werd van de Faculteit der Wijsbegeerte (de directeur was tevens directeur van de PSCW, waar zijn prioriteit lag) met de taak Wijsbegeerte om te vormen van een zelfstandige faculteit naar een afdeling van de Faculteit der Geesteswetenschappen. Ze zegt dat het haar bedoeling was dat mensen en organisatie trots de nieuwe faculteit in zouden gaan, ondanks de bezwaren die er bij velen leefden. Ze vindt het mooi dat dat ook gebeurd is en dat de faculteit Wijsbegeerte eind 1997 met een gigantisch feest waardig is uitgeluid. Waarna ze er snel aan toevoegt 'en met een goed gevulde beurs en goede afspraken'.

Na Wijsbegeerte wordt ze gevraagd als directeur bedrijfsvoering van de afdeling Taal en Letterkunde, waar ze twee jaar werkt. Astrid vindt het een grote uitdaging de formatie bij Taal en Letterkunde in evenwicht te brengen door het terugbrengen van de formatie bij de ene eenheid (bijv. Frans) en het aantrekken van goede medewerkers voor

de andere (Spaans). Uiteindelijk is de personeelsformatie teruggebracht van 300 personen in 1998 naar 250 personen in 2000; een voor die tijd ongehoorde personeelsreductie, is haar oordeel.

Als Astrid gevraagd wordt wat ze leuk vond aan het werken bij de UvA, geeft ze aan dat ze veel verschillende dingen heeft kunnen doen, maar nog belangrijker was dat ze altijd heel zelfstandig heeft kunnen werken. En dat ze in de gelegenheid was personeelswerk uit te breiden met financiën.

Maar ze geeft aan dat ze op een gegeven moment de UvA ook wel een beetje zat was. Op mijn vraag wat de oorzaak daarvan was, zegt ze dat ze al een tijdje iets heel anders wilde, meer commercieel. Misschien wel richting het bedrijfsleven. Bij gesprekken over een dergelijke stap kreeg ze echter vaak te horen: 'Je bent een leuke meid, maar wat moeten we met iemand die zo lang aan een universiteit heeft gewerkt?'

Dus was het tijd om haar blik naar buiten te richten en ze gaat aan de slag bij 'het Riool', beter gezegd bij de Dienst Waterbeheer en Riolerings (DWR de voorloper van het huidige Waternet) van de Gemeente Amsterdam. Ze wordt hoofd Onderhoud/Riolerings en ook daar kan ze direct beginnen met een reorganisatie, want er moet (u kent het jargon vast wel) marktconform gewerkt gaan worden. Astrid geeft aan haar werk daar erg leuk te hebben gevonden, met name het werken met 'haar mannen'. Dit sluit aan bij een opmerking die ik wel eens over haar gehoord heb; 'Astrid houdt van het werken met echte mannen, mannen die niet gepolijst, eerlijk en liever ook niet gecompliceerd zijn' Astrid is het daar zelf maar ten dele mee eens, ze zegt dat ze het werken met mannen inderdaad leuk vindt, maar dat ze toch ook heel prettig heeft samengewerkt met vrouwen; 'hoe zou ik anders emancipatiemedewerker hebben kunnen zijn?'

Ze voelt zich wel altijd zeer betrokken bij haar mensen en was dan ook heel erg aangeslagen toen een van hen bij

een ongeluk door een collega werd overreden en overleed. Je merkt nog aan haar dat dat er heeft ingehakt.

Vanuit DWR geeft ze leiding aan de beginnende samenwerking met het Waterleidingbedrijf van Amsterdam. Toen ze iemand zochten die in de haven veranderingsprocessen zou kunnen begeleiden is ze aan de slag gegaan in de nautische sector. Als ik vraag waarom ze bij DWR weg is gegaan is haar antwoord dat na het

**Een fascinatie
voor water
en schepen
en voor stoere
mannen.**

ongeluk de relatie met 'haar mannen' was veranderd; 'door het gebeurde en de manier waarop ze het daarna had aangepakt 'was ik te veel één van hen geworden, het was heel natuurlijk om toen weg te gaan.'

Astrid wordt in 2003 Havenmeester in Amsterdam om vervolgens Rijkshavenmeester te worden, waardoor haar verantwoordelijkheid als havenmeester zich over het gehele Noordzeekanaalgebied uitstrekt. Ongeveer dezelfde tijd wordt ze ook adjunct-directeur van de haven van Amsterdam. Nu is de ene havenmeester de andere niet. Als ik zeg dat ik me wel eens heb moeten melden bij de havenmeester van een jachthaven; bijvoorbeeld in Monnickendam of in Enkhuizen, moet Astrid lachen. Dat is geheel andere koek: als havenmeester was zij verantwoordelijk voor het vlot, veilig en milieuverantwoord afwikkelen van het scheepvaartverkeer in het Noordzee-

kanaalgebied, onder meer door regelgeving en handhaving. De havenmeester maakt verder deel uit van het veiligheidsoverleg voor het Noordzeekanaalgebied, o.a. met de burgemeesters van de in het gebied gelegen gemeenten. 'Dat is dus heel wat anders dan een ligplaats toewijzen aan een plezierjacht', zegt ze en ik kan niet anders dan het met haar eens zijn.

Ik vraag Astrid of zij de eerste vrouwelijke havenmeester van Amsterdam was. 'Ja, dat was ik en dat was best een uitdaging, maar kennelijk is het goed bevallen, want toen ik wegging was mijn opvolger ook een vrouw en die daarna ook.' Ze is er trots op, dat ze in 2009 havenmeester van het jaar is geworden.

Ze vertelt dat de liefde voor havens kennelijk een familietrek is: ze komt uit Zaandam en haar vader werkte als bevrachter in de houthavens voor een Scandinavische rederij, die hout uit Scandinavië naar Zaandam bracht om vervolgens artikelen uit de Zaanse levensmiddelenindustrie naar Spanje en Portugal te vervoeren. Havens en schepen heeft ze altijd fantastisch gevonden en die liefde heeft ze ook nog doorgegeven, want één van haar zonen werkt ook in de haven van Amsterdam als vletterman. Nooit van gehoord? Ik ook niet, maar Astrid legt uit dat dat mensen in de haven zijn (verenigd in een coöperatie) die schepen aanmeren en afwikkelingstaken voor het betreffende schip verrichten.

Na zeven jaar verlaat Astrid het havenbedrijf voor een volgende stap in haar carrière, ze krijgt eindelijk de kans om in het bedrijfsleven te werken. Haar wordt een baan aangeboden als directeur van scheepswerf Slob in Papendrecht, onderdeel van het familiebedrijf Koninklijke De Vries Scheepsbouw. Ook nu geeft ze weer blijk van haar fascinatie voor water en schepen en voor stoere mannen. De Vries is een bekende naam in de Nederlandse scheepsbouw, bouwt megajachten van 35 tot 110 meter en heeft naast Papendrecht werven in Aalsmeer en Makkum. ►

In 2014 wordt Astrid bij De Vries directeur operations en heeft zij de leiding over de vijf bedrijven van het concern. Twee jaar later gaat ze weg bij het bedrijf. Als reden geeft ze op, dat ze vond dat haar taak er opzat, ze had goede vorderingen gemaakt bij het verbeteren van de samenwerking tussen de verschillende bedrijven van de onderneming; 'tijd om verder te gaan.'

Astrid solliciteert bij het Scheepvaart en Transport College (STC) in Rotterdam (weer water en schepen) en wordt lid van het College van Bestuur met als taken o.a. innovatie en onderwijsontwikkeling, maar ook trainingen en bij- en omscholingen voor volwassenen. Het STC biedt praktisch onderwijs van vmbo tot hbo en heeft zelfs een master Shipping and Transport. De school leidt op van vrachtwagenchauffeurs en

procesoperators voor de chemische industrie tot maritiem officieren en heeft diverse onderwijslocaties met name in en onder Rotterdam. En omdat het begin van haar werk hier bijna samenvalt met een onverwachte en vervelende scheiding besluit ze ook te verhuizen (van Zaandam) naar Rotterdam. Ze woont in een prachtig

appartement op Katendrecht (de vroegere rosse buurt van Rotterdam) met een directe toegang tot de Maaskade en een prachtig uitzicht op de Maas (en de SS Rotterdam) met een ongekende levendigheid. En dat de Rotterdammers toch wel over humor beschikken maakt Astrid duidelijk door aan te geven dat de voetgangersbrug op Katendrecht de 'hoerenloper' wordt genoemd.

Als ze zou moeten kiezen tussen Amsterdam of Rotterdam zegt ze dat beide steden geweldig zijn en dat ze niet zo bezig is met de 'de strijd' tussen 020 en 010. Rotterdam is volgens haar een fantastische stad om in te werken, te wonen en te leven. Maar ja Ajax is toch haar club en die ad remme humor, ja daar moet je toch voor in Amsterdam zijn. ■

HET GETAL 1/3 (EEN DERDE)

❖ door Frans Willemsen

Wij mogen er graag over mopperen dat onze pensioenen al heel lang niet meer verhoogd zijn terwijl alle prijzen alsmaar stijgen. En dan hebben we geen ongelijk. Onze koopkracht daalt al vele jaren achtereen. Maar nu is er dan toch een pensioenakkoord.

Ik heb in deze rubriek al eens onze sores op financieel gebied naast die van de gewone Russische man of vrouw gelegd en dan schaam ik me een beetje. Die moeten het gemiddeld met 178 euro per maand doen en dat terwijl een zeer kleine minderheid zich mateloos verrijkt. Ik heb toen gezegd: gelukkig ben ik geen oud Russisch vrouwtje. Maar een gewone Brit moet je toch ook niet wezen.

In het Verenigd Koninkrijk is de toestand wel iets minder dramatisch maar toch echt ook verre van rooskleurig. Ik heb de laatste tijd nogal wat feiten voorbij zien komen over de financiële toestand van de gewone Brit die bepaald niet vrolijk stemmen. Ik zet een aantal van die feiten op een rijtje.

Op de eerste plaats: een op de drie Britse ouders zit in de financiële problemen door hun kinderen. Een op de drie! Hoe komt dat? Nou, onder andere doordat dertig procent van de jongeren de huur niet kan betalen. Die huren liggen een stuk hoger dan bij ons. Bij ons maakt de huur gemiddeld een vijfde van het inkomen uit, in het Verenigd Koninkrijk is dat met een derde fors hoger. En dan springen ouders bij of de kinderen gaan eenvoudigweg niet op zichzelf wonen. Ook staan de ouders vaak borg voor de schulden die hun kinderen maken en Engelse jongeren blijken nogal gemakkelijk schulden te maken.

De meesten hebben meerdere creditcards en gebruiken ze ook. Een groot percentage van hen denkt zelfs nooit meer uit de schulden te zullen komen. De *gemiddelde* schuld van 25 – 34-jarigen is bijna 11.000 pond! En dan hebben we het nadrukkelijk niet over hypotheekschulden, het gaat hier om zogenaamd consumptief krediet. Vaak draaien de ouders er dus voor op als hun kinderen in gebreke blijven bij het afbetalen van hun

schulden. En zoals gezegd komt daardoor een op de drie daardoor zelf in de financiële problemen.

Eén op de drie. Ik kan er maar niet over uit. Zo erg is het gelukkig bij ons bij lange na niet. ■

Ik ontleen de meeste gegevens aan de televisieserie Can't Pay, We'll Take it Away (Deurwaarders UK) van RTL5

door Frans Willemsen

De aardappel: voedsel van de koning

Jaren geleden. Ik loop over de Ten Katemarkt in Amsterdam. Ik passeer de kraam van de aardappelboer. Aan de kraam staat een oude man, pet op, lange grijze regenjas, linnen boodschappentas in de hand. Ik vang de volgende conversatie op tussen de aardappelboer en de oude man: 'Zo opa, hoe was je vakantie?' Korte stilte, dan het antwoord: 'Ach weet je, ik hou van een *kruimige* aardappel.' In een paar woorden een hele vakantie, wat héét: een heel land afgeserveerd. Opa had het niet naar zijn zin gehad in Spanje. Hem zouden ze daar niet meer zien.

Zoals u wellicht weet komt de aardappel uit Zuid-Amerika en wel uit het Andesgebergte. De Inca's teelden ze al. Toch heeft het nog heel lang geduurd voordat de aardappel bij ons terecht kwam. In 1588, bijna een eeuw na de ontdekking van Amerika, plantte Carolus Clusius aardappelen aan in Mechelen en nam de plant op in zijn botanische atlas. Wat niet betekende dat zij ook gegeten werd. De plant behoort tot de nachtschaden en stelen en besjes zijn giftig, alleen de knollen zijn eetbaar; dat was natuurlijk niet bevorderlijk voor de verspreiding. In ons land schijnen het de Zeeuwen te zijn geweest die het eerst aardappelen aten, al aan het eind van de zeventiende eeuw en van de Friezen schijnt vast te staan dat die in 1765 met de aardappel in aanraking kwamen. In ieder geval schrijft de Friesche keuken-meid¹⁾ er in 1772 enthousiast over en ze geeft vele bereidingswijzen. En in een biografie van een achttiende-eeuwse Schotse Nederlander, of Nederlandse

Schot, die in het Nederlandse leger in Suriname heeft gediend, lees ik dat hij zich in Maastricht, ergens tussen 1760 en 1763, voordoet als dokter en als zodanig aardappelen met boter en vet voorschrijft. En nadat hij zich in 1784 in Schotland heeft gevestigd, legt hij zich toe op het verbouwen van allerlei groenten en fruit, waaronder aardappelen²⁾.

Een van de verdiensten van Frederik de Grote, koning van Pruisen, (1712-1786) is de invoering op grote schaal van de aardappel als volksvoedsel. Op 24 maart 1756 vaardigde hij het beroemde *Kartoffelbefehl* uit, waarin hij 'sämtliche Land- und Steuer Räte, Magistrate und Beamte' beval dat al zijn onderdanen met deze plant bekendgemaakt dienden te worden en dat deze op iedere beschikbare plek moest worden verbouwd. Tot op de dag van vandaag

zijn er altijd een paar aardappelen te vinden op zijn graf.

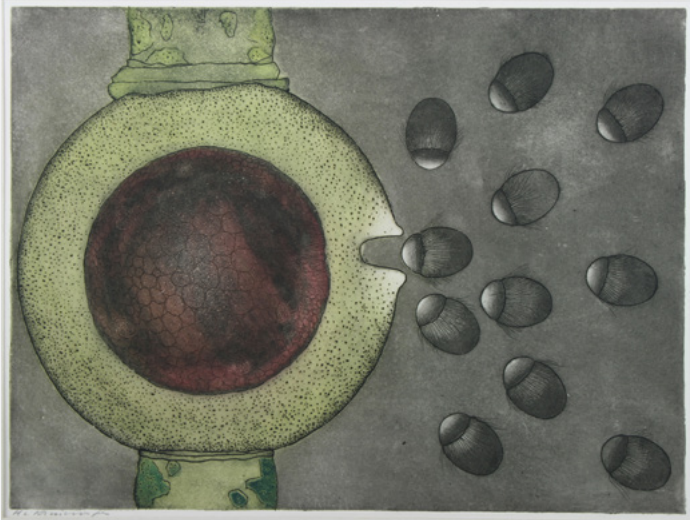
Günther Grass fantaseert er in zijn roman *De Bot* lustig op los hoe *der alte Fritz*, zoals de koning in de volksmond heette, onaangekondigd in de stromende regen op een aardappelveld arriveert om met eigen ogen te zien hoe de aardappelen werden gerooid om daarna in de keuken kennis te maken met Amanda die bezig was met aardappelen schillen voor de dagelijkse soep. 'Rond die tijd had ze de gebakken aardappel al gecreëerd. Aardappelkoekjes: Amanda's creatie. Met komkommer, ui, fijngehakte lavas en zonnebloemolie schijnt ze de eerste aardappelsalade te hebben samengesteld: een koningsmaal.' En ze vertelt

de koning van de tijd dat er alleen boekweit en gierst was, 'en daarvan altijd te weinig³⁾'. Zijn onderdanen wilden evenwel niet aan dit 'varkensvoer'. Dus verzong de koning een list, wij zouden het tegenwoordig een paradoxale aanpak noemen. Hij liet de aardappel aanplanten in een ommuurde paleistuin en liet de aardappel zelfs verbieden. Nu wilde het volk hem natuurlijk juist.

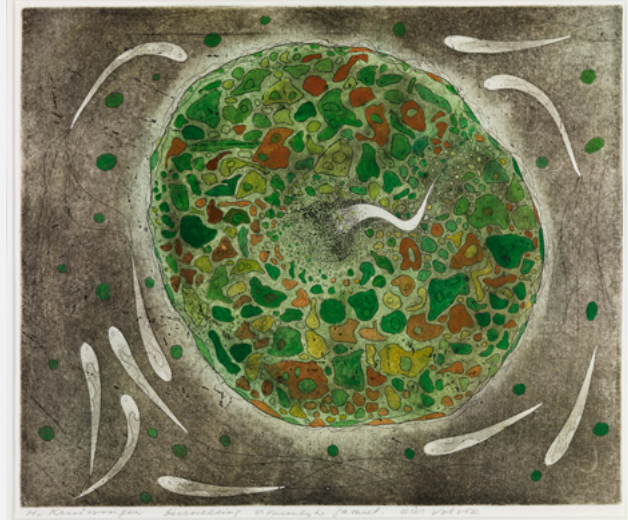
Wordt vervolgd

Voetnoten

- 1: Onno en Charlotte Kleyn, *Luilekkerland, 400 Jaar Koken in Nederland*, 2018, p. 69 e.v..
- 2: Roelof van Gelder, *Dichter in de jungle; John Gabriel Stedman (1744-1797)*. Amsterdam/ Antwerpen, z.j. (2018).
- 3: Günther Grass, *De Bot*. Amsterdam, z.j. (1981), p. 351 e.v.

Bevruchting vrouwelijke gameet wier Volvox. Kleurenets en aquatint op papier, 1976-1986. Particulier bezit. Foto T. Haartsen. Cat 804A

'Het ei is veel groter dan de zaaddiertjes en onbeweeglijk. De spermatozoïden zijn dus gedwongen het ei op te zoeken. ...Doordat het ei een voor hen aangename geur verspreidt, weten de spermatozoïden waar ze zijn moeten.' Het ontstaan van het leven, pag. 76. Kleurenets op papier, 1977. Particulier bezit. Foto U. Janssen. Cat 747

Seks onder water

Een kunstenaar geïnspireerd door wieren en algen

♦♦ door Marian Schilder

'De etsen die het ontstaan van het leven tot onderwerp hebben, zijn op een hypothese geïnspireerd. Er is eigenlijk geen enkel object dat een kunstenaar niet kan inspireren. Zelfs de schroothoop kan daartoe dienen, wat door veel kunstenaars is bewezen.' Aldus kunstenaar Harry van Kruiningen in de catalogus bij het verschijnen van zijn etsen *Het ontstaan van het leven* (1977).

Geboren als Henri Janssen, ontleende Harry van Kruiningen zijn kunstenaarsnaam aan de plaats Kruiningen in Zeeland, in de buurt waarvan hij was geboren. Het grootste deel van zijn leven woonde en werkte hij in Amsterdam. Zijn kunstenaarsleven begon in 1926, zijn laatste schilderij maakte hij in 1994. Hij werkte met opvallend veel verschillende materialen, maar zijn omvangrijke oeuvre wordt vooral bepaald door schilderen en grafiek. In litho en ets bereikte hij een ongeëvenaarde techniek. Zijn kijk op het leven werd bepaald door zijn politieke overtuiging, die was communistisch. De thema's in zijn werk werden daardoor ook grotendeels beïnvloed en waren veelal ontleend aan de geschiedenis en de literatuur, zoals het *Gilgamesj-epos*, *Metamorphosen* van Ovidius, Amsterdamse verordeningen en gerechtelijke uitspraken, en aan het leven van Spinoza en Multatuli, 'kritische geesten

tegen heersende opvattingen.' Het wordt uniek genoemd dat hij die thema's vormgaf niet in één prent maar in series, waardoor hij het verhaal in verschillende aspecten op zijn eigen manier kon laten zien. Van Kruiningen is niet in één kunststroming te vangen.

Na zijn pensioen in 1971 stortte hij zich met volle energie op de vraag naar het ontstaan van het leven. Hij kwam uit bij wieren en algen, hoofdzakelijk eencellige dieren die in het water leven. Het bracht hem in contact met de wetenschap, specifiek met microbiologie bij de Vakgroep Bijzondere Plantkunde aan de Universiteit van Amsterdam. Hij gaf zich op voor een cursus microscopie van twee weken en wist zich na afloop van een werkplek op het laboratorium – in een gebouw op het terrein van Artis – te verzekeren voor een periode van ongeveer twee jaar. Alle preparaten nam hij mee naar zijn huis in Amsterdam-Noord. Daar stond ook een microscoop, waarop hij een camera had gemonteerd om van de preparaten dia's te kunnen maken. Evengoed gebruikte hij die voor het bestuderen van monsters van het slootwater uit de omgeving, dat in aquariumbakken vol in zijn huis stond. Kijken door een microscoop naar levende organismes in één druppel water tussen twee glasplaatjes. Wat is er dan te zien, in wat voor orde van vergrotingen? Afhankelijk van de microscoop lopen die op van 10 of 15, naar 40, 100 en 400 ▶

en met behulp van olie uitgesmeerd op het laatste objectief tot 1000 keer. Hij keek, bestudeerde en verwonderde zich.

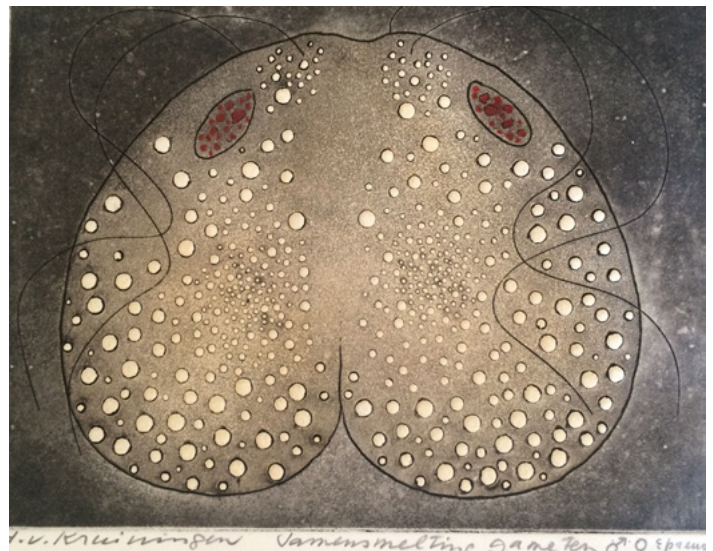
Van Kruiningen kwam vervolgens in de meest productieve periode van zijn kunstenaarschap terecht. Hij maakte vier indrukwekkende series etsen in zwart-wit en kleur; bij twee series maakte hij ook nog een aparte publicatie met afbeeldingen van de etsen. Tezamen bestaan deze series uit zeker 135 etsen. De titels van de afzonderlijke etsen laten niets aan de verbeelding over: bevruchting, samensmelting, copulatie, eieren, spermatozoiden, een spermagevecht etc. In de publicatie *Het ontstaan van het leven*, bij de eerste serie etsen, zijn de bijschriften bij de afbeeldingen verzorgd door UvA-medewerkers E.H. van Elven en Albertine Ellis-Adam, en A.J. Dop van de VU. Dat is goed gedaan, de teksten vormen bij elkaar een min of meer coherent wetenschappelijke feuilleton vanaf het ontstaan van de aarde tot het eerste leven. Ook het eerste leven dient zich in de serie aan, daarover schrijft Van Kruiningen: ‘Omdat de allereerste algentijd chlamydomonas (een alg) heeft voortgebracht, die door vrijwel alle biologen als de oervader van de gehele, nu bestaande plantenwereld wordt beschouwd, kan ik het niet laten deze eerste belangrijke evolutiestoot ook in de serie te betrekken.’

In de volgende serie *Het ontstaan van de seksualiteit* onderzoekt Van Kruiningen hoe het begrip mannetje-vrouwje is ontstaan en wanneer deze levensvormen ontstonden. Op de UvA vroeg hij medewerkers als Albertine Ellis-Adam en Wanda Zevenboom de oren van het hoofd, maar lang niet alle vragen konden worden beantwoord. Zoals bijvoorbeeld over de seksuele voortplanting van een bepaalde alg: ‘Tot mijn grote spijt is er niemand gepromoveerd op *Cymbella prostrata*. Het einde van het liedje was: ‘Laat hem er maar uitkruipen en stoor hem niet bij zijn copulatie.’” Meer van zijn politieke oriëntatie getuigt een citaat over het ciliaat *Paramecium bursana*: ‘Dit diertje is ééncellig en het is in vele opzichten zeer merkwaardig. Ik heb jaren geleden eens een ets gemaakt, *Negerslaven* geheten, in de serie etsen over de geschiedenis van Amsterdam. Deze liet een slavenhouder zien: alle grote slavenhandelaars in de 18de eeuw waren Amsterdammers. Wel, *Paramecium bursana* is een slavenhouder. Hoewel hij geen hersens heeft, weet hij het klaar te spelen een groot aantal slaven te houden... . Als je hem onder de microscoop ziet, is hij zo groen als gras.’ Maar het zijn zijn slaven die wij zien. Hij houdt een aantal groenalgen van een bepaald soort (*Chlorella vulgaris*) in zijn lichaam vast, volgens de handboeken, zo’n twintig tot dertig, maar ik zag ze met meer dan honderd’. (pag. 16-17).

Harry van Kruiningen maakte interessant werk, en gaf eigengereid commentaar. Deze vier series getuigen van een bijzondere geslaagde wisselwerking tussen kunstenaar en wetenschappers, met een rolletje voor de UvA. Verdienen deze intrigerende etsen niet een tentoonstelling in het universitaire Allard Pierson? ■

Cellen die veranderen in pakketten spermatozoiden. Kleurenets op papier, serie *Volvox* nr. 3 van 8, 1986. Particulier bezit. Foto A. Jurgens. Cat 859

Samensmelting gameten mannelijk en vrouwelijk. 1980-1985. Cat 834

Met dank aan Annemieke Jurgens Zij schreef *Harry van Kruiningen*.

Een leven in zwart-wit en kleur. Biografie van een schilder en graficus (1906-1996), 439 pag. En *Harry van Kruiningen (1906-1996). Op zoek naar waarheid en schoonheid. Oeuvrecatalogus van een veelzijdig kunstenaar*, 419 pag. Verschenen bij Eburon, Delft 2018. Zie ook www.harryvankruiningen.nl. Hier kun je bijvoorbeeld selecteren op grafisch werk 1976-1986.

Gefascineerd geraakt? In Artis Microproia kun je zelf door de microscoop naar levende algen en wieren kijken (en daar wordt het ontstaan van het leven op aarde in een notendop gevisualiseerd). En er is veel te vinden op YouTube, zie de *Paramecium bursana* bijvoorbeeld op <https://www.youtube.com/watch?v=WMMrHnYoDI0>
Werk van Harry van Kruiningen is te zien in de tentoonstelling *Two Rebels with a Cause*. Multatuli en Van Kruiningen, t/m 15 augustus in het Multatuli Huis, Korsjespoortsteeg 20, Amsterdam.

Geen onderbuik **maar bovenkamer**

door Margot Taal

Langs de roltrap van de gloednieuwe Amsterdamse Noord-Zuidlijn halte Rokin liggen historische scherven, munten en aardewerken kruiken. Fietsers in de Langebrugsteeg laveren tussen slenterende toeristen door, op de burgwallen ligt in alle rust de Academische club. Daar vertelt op woensdagmiddag 10 april postdoc Merijn Oudenampsen de seniorenkring over de opmars van het Nederconservatisme.

Voor Oudenampsen ligt de verklaring voor de opkomst van nieuwrechts sinds de jaren negentig van de vorige eeuw niet in het populisme. Hij noemt populisme een andere stijl zonder vernieuwende inhoud. Bij nieuwrechts gaat het wel degelijk om verandering van inhoud, om politieke ideeën als alternatief voor het socialistisch ideaal waarvan de huidige sociaaldemocratie een afspiegeling zou zijn. Dat is bepaald geen onderbuik, maar bovenkamer.

Oudenampsen's stelling luidt: de draai naar rechts in de Nederlandse politiek is een verlate variant van Anglo-

Amerikaanse bewegingen uit de zestiger en zeventiger jaren – waarin de Nederlandse toehoorders van vandaag volwassen werden, in een aanzienlijk linkser klimaat. In Groot-Brittannië (Thatcher) kwam het neoliberalisme op, in de Verenigde Staten (Nixon en Reagan) het neoconservatisme, fusies tussen het vrijemarktdenken en cultuurconservatisme.

De politieke ideeën van het huidige Nederlandse nieuwrechts zijn dan ook geen hersenspinsels van individuele politieke leiders: Fortuyn, Wilders, Baudet. Integendeel, zij baseren zich op deze Anglo-Amerikaanse ideeën, overgenomen door onder meer Frits Bolkestein, hun intellectuele mentor. Oudenampsen's literatuuronderzoek wijst uit dat veel zinsneden, citaten en termen in Bolkestein's geschriften rechtstreeks te herleiden zijn tot de literatuur van het Anglo-Amerikaanse nieuwe rechts (Hayek, Friedman). Een verzorgingsstaat is uit den boze, de staat zou zich moeten beperken tot veiligheid, politie, justitie en infrastructuur, in gezin en onderwijs moet gezag heersen. Dit gedachtegoed is nader

uitgewerkt in politiek-economische denktanks als de Mont Pèlerin Society – met Bolkestein als lid –, het Amerikaanse Enterprise Institute, en het Britse Institute of Economic Affairs – met Bolkestein als regelmatige gast. Later in Nederland de Edmund Burkestichting. Burke voert het vrijemarktdenken terug op religieuze principes en een ver verleden, zoals nu ook Baudet doet.

Worden afwijkende ideeën in de Nederlandse politiek gewoonlijk geruisloos ingekapseld, utopische ideeën richten zich op polarisatie, het ene ideaal in plaats van het andere. Oudenampsen echter betwijfelt of bijvoorbeeld homo- en vrouwenrechten, decennialang deel van de Nederlandse cultuur, nu nog zullen wijken voor het nieuwrechtse ideaal van een gezin met de man als gezaghebbende kostwinner.

Uit het keukentje achter ons doorkruist een dof gebrom als van een staafmixer Oudenampsen's uitspraken. Kringvoorzitter Ruud Bleijerveld geeft toehoorders de microfoon voor vragen:

over de empirische basis van Oudenampsens exposé, Baudets ontkenning van de klimaatproblematiek en de plaats van de toehoorders –baby-boomers– in de geschetste ideeëngeschiedenis.

De nieuwe generatie neemt het stokje over. Wanneer ze allemaal zo nauwgezet rekenschap geven van andermans beweegredenen als onze spreker van vandaag, is de toekomst bij hen in

**Burke voert het
vrijemarktdenken terug
op religieuze principes en
een ver verleden, zoals nu
ook Baudet doet**

goede handen. Het laatste dankwoord ebt weg, bitterballen en gefrituurde garnalen worden rondgedeeld, glazen geheven. Senioren halen herinneringen op aan de roerige sixties: jong(ens) waren we.

In de lentezon loop ik nog even naar Scheltema voor de aanschaf van *De Conservatieve Revolte* van Merijn Oudenampsen. Altijd weer inspirerend zo'n seniorenuitje. ■

ZO KAN-IE WEL WEER

➡ door Kees Piena

De spoorwegovergang

Vaak erger ik me. Ik gebruik dan deze rubriek om me af te reageren.

Ongeveer drie jaar geleden ben ik van Amsterdam naar de rand van Hoorn verhuisd. Naar de binnenstad is het minder dan tien minuten fietsen waarbij aan het eind een spoorwegovergang moet worden overgestoken. Deze spoorwegovergang is alleen bestemd voor fietsers en voetgangers, autoverkeer moet (een flink stuk) omrijden. Dat levert al ergernis op, want omdat de overgang niet is afgesloten, kunnen auto's er nog overheen en automobilisten zouden geen automobilisten zijn als ze dat niet af en toe zouden doen. Handhaving is geen erg sterk punt van de Nederlandse samenleving en dat geldt zeker ook voor de gemeente Hoorn.

Maar daar gaat het nu niet over. Wel over fietsers en in mindere mate over de voetgangers die het spoor op hun weg naar of uit de binnenstad moeten kruisen. Het spoor is niet bijzonder druk, elk half uur twee treinen van Hoorn naar Enkhuizen en nog twee terug, waarbij de overgang wordt gesloten doordat aan beide kanten van het spoor dubbele spoorbomen worden neergelaten, die voorzien zijn van knipperende lichtjes. Aan de rechterkant staan verder rode knipperlichten voorzien van een bel met daaronder de tekst 'wachten tot het rode licht is gedoofd, er kan nog een trein komen'. En dat is geen overbodige waarschuwing, omdat de treinen van en naar Enkhuizen ongeveer op hetzelfde tijdstip vertrekken van en binnenkomen op het nabij-

gelegen station. Vaak sta je dan lang te wachten omdat eerst de ene trein en even later de trein de andere kant op passeert. De bomen blijven dan gesloten tot beide treinen zijn gepasseerd. Het vrijgeven van het spoor gaat als volgt. Eerst gaan de spoorbomen omhoog, maar blijft het rode licht knipperen. Pas na ongeveer tien seconden stopt het knipperlicht, maar dan zijn de eerste fietsers allang en breed het spoor overgestoken en sommige voetgangers op weg. Wachten is in hun ogen kennelijk iets voor slome sukkels.

Maar wie is hier nu eigenlijk een sukkel? Het valt toch niet te bevatten dat mensen niet enige seconden kunnen wachten en het risico nemen van een ongeluk of van een hartverlamming bij de treinbestuurder. Lezen mensen dan geen kranten waar toch met een zekere regelmaat wordt geschreven over ongelukken bij spoorwegovergangen of denken ze dat zij sneller, behendiger of zelfs beter zijn dan anderen. En alle typen mensen doen het, de snelle jongens, ouders met kinderen op hun fiets, bejaarden op e-bikes en moeders met kinderwagens. Ik doe het niet, ik sta me te ergeren, gruwelijk te ergeren.

Maar zo kan-ie wel weer. ■

© John Kleinen/Collectie Spaarnestad/Nationaal Archief

Problemen met studentenhuisvesting zijn van alle tijden. De website van *Folia* levert al meer dan 250 artikelen op sinds 2011. Hoe zat dat meer dan vijftig jaar geleden? Ook al weinig opwekkend nieuws. De studentenflat aan de Weesperstraat, ontworpen door Herman Hertzberger, waarin ook de Mensa en het ASVA-kantoor waren gehuisvest, kampte met allerlei problemen. Het gebouw heeft de waan van de dag overigens overleefd en is sinds 2005 zelfs een gemeentelijk monument.

Het jaar daarvoor was net een voormalig cruiseschip omgebouwd om onderdak te bieden aan bijna tweehonderd studenten en vrolijk herdoopt met de naam Rochdale One. Hoezo One? Was er soms een vloot voorzien? Nog geen vijf jaar later stopte het experiment aan de Houthavens. Na veel omzwervingen belandde de 'studentenboot' in Turkije. Rijp voor de sloop.

Het lot van dit cruiseschip doet denken aan een andere legendarisch schip, de M.S. Caledonia uit de jaren zestig. In 1965

meerde de Caledonia in Amsterdam aan bij het Stenen Hoofd, maar al in 1971 moest het vanwege zijn reputatie van 'seks, drugs and rock-and-roll' weer van de hand worden gedaan.

Als fotograaf van *Folia* mocht ik het definitieve vertrek van dit studentenschip vastleggen. Het liep anders dan verwacht. Afspraken met de gemeentelijke havendienst bleken moeizaam, het schip werd vroeger dan gepland de haven uit gesleept. Het regende pijpenstelen. Vanaf de oever kon ik de uittocht kijken. Nog voordat Willem Diepraam in Vrij Nederland patent leek te krijgen op het 'doordrukken' (een techniek waarbij een deel van het fotopapier in de donkere kamer korte tijd wordt afgedekt waardoor de rest langer wordt belicht en dus zwarter wordt) van bezwangerde lichten, gebruikte ik die techniek voor deze foto die daarmee een dramatische lading kreeg.

De havendienst had zich niet aan de afspraken gehouden maar ik had mijn foto en haalde gelukkig de deadline. ■

In deze rubriek vertellen lezers een anekdote uit hun loopbaan bij de UvA

Minerva

♦ door Kees Piena

Het artikel van Marian Schilder in het laatste nummer van *de Uitdienstbode* van vorig jaar ‘Een Rembrandt voor de UvA?’ ging over een schilderij met Minerva (in Griekenland heette ze Pallas Athene, godin van wijsheid en wetenschap). In het artikel geeft Marian een drietal voorbeelden waar je aan de UvA Minerva kan aantreffen; op een plafond in de Agnietenkapel, in de Oudemanshuispoort en op de binnenplaats van diezelfde poort. De eerste mogelijkheid is aan mij voorbijgegaan: Marian had me niet uitgenodigd om samen met haar op de grond liggend Minerva te bestuderen.

De twee andere Minerva's ken ik goed, omdat ik ooit als directeur van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid ook beheerder van het Poortcomplex was. Het beeld van Minerva in de nis van de vroegere Aula van de UvA stond in mijn tijd in de hal van het gebouw een beetje schuin tegenover de koffiebalië en enigszins aan de kant gezet. Het was stoffig en had een speer die erg op een metalen buis leek. Op een dag werd ik gebeld door een docente van de vakgroep Italiaanse taal en letterkunde van toen nog de Faculteit der Letteren, die mij graag een keer wilde spreken; het zou over het beeld van Minerva in de hal gaan. Sophie Josephus Jitta was de naam van de docente Italiaanse taalverwerving en zij wilde mij spreken over de speer van Minerva, dat kon echt niet, dat

was een gordijnroe en dus een aanfluiting. De gordijnroe moest vervangen worden en zij zou dat regelen als ik akkoord ging. Uiteraard deed ik dat en dat heeft ertoe geleid dat Minerva's roe tijdens een kleine plechtigheid in de hal vervangen is door een (nagemaakte) speer. Ik ben overigens bang dat veel medewerkers en studenten het verschil is ontgaan en zeker is hun ontgaan dat er een UvA-medewerkster was die zich het lot van Minerva zo had aangetrokken dat die, en met haar de wetenschap, weer serieus genomen kon worden.

De derde Minerva betreft het borstbeeld op de binnenplaats van de Oudemanshuispoort. Dit beeld in het midden van de tuin is getooid met een (Korinthische) helm, waardoor het voor minder ingewijde personen verdacht veel lijkt op het beeld van Ajax dat door de voetbalclub met dezelfde naam wordt gebruikt. Ook hun logo heeft die gelijkenis. Dat dat verwarrend kan zijn, moge blijken uit de gebeurtenis die in de jaren negentig plaatshad. De faculteitsraad van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid vergaderde op een avond in de faculteitskamer, die achter het balkon boven de hoofdingang van de Oudemanshuispoort is gelegen en die een direct uitzicht op het borstbeeld van Minerva biedt. Tijdens de vergadering klonk er opeens rumoer vanaf de binnenplaats dat luider en luider werd, maar aanvankelijk onverstaanbaar bleef. Toen enigen van ons naar het raam liepen om te kijken wat er aan de hand was, bleek een Ajax-fan op het beeld geklommen te zijn. Een zeer dronken fan, die zich nauwelijks kon vasthouden, maar die nog wel luid AJAX!, AJAX!, AJAX! kon roepen. Er bleek die avond een belangrijke internationale wedstrijd van Ajax te zijn en de supporter was duidelijk enigszins van zijn kroegentocht afgeweken. Met de nodige moeite is hij door de portiers naar beneden geleid om vervolgens het echte Ajax te gaan aanmoedigen. De kans dat hij de wedstrijd zou bereiken werd door ons niet erg hoog aangeslagen. Wijsheid en sport gaan niet altijd goed samen. En wijsheid en drank al helemaal niet, zoals een spreekwoord ons leert. ■

Zijn er gebeurtenissen uit uw UvA-tijd die u met kringleden wilt delen? Heeft u herinneringen aan uw oude werkplek of een bijzondere collega of kent u vermakelijke anekdotes? Wij vinden het leuk als u verhalen over onze universiteit en haar medewerkers met ons deelt.

Stuur uw bijdrage naar: kringuvasenioren-auv@uva.nl.
U kunt er 300 tot 600 woorden voor gebruiken.

Herinneringen aan woelige jaren

Op bezoek bij Patrice Visser

❖ door Henriëtte Ritter

Het is altijd spannend om een nieuw, mij onbekend lid van de seniorenkring te ontmoeten voor een interview. Deze keer was ik extra nieuwsgierig: Patrice Visser had mij gebeld om een afspraak te maken en was opeens, geheel onverwacht, van het Nederlands overgegaan op een perfect Frans. De achternaam Visser had mij hier niet op voorbereid, maar bij zijn voornaam was er bij mij toch wel een belletje gaan rinkelen: in Nederland ken ik de naam Patrice alleen als 'meisjesnaam', maar toen ik in Frankrijk op het 'lycée' zat, was er een jongen bij mij in de klas die naar die naam luisterde. Nieuwsgierig liep ik de Amsterdamse gracht op waar Patrice woont.

Nadat ik had uitgevonden op welke bel van welke deur ik moest drukken, kwam ik door twee veiligheidsdeuren in een donkere gang terecht. Aan het einde van die gang bracht een lift mij naar het sfeervolle appartement van Patrice, dat zich onder de nok, aan de achterkant van een oud pakhuis bevindt. Met zijn schuine muren, die voor een knusse geborgenheid zorgden, was de ruimte een oase van rust midden in de drukke, toeristische binnenstad. Ik vroeg mij alleen wel af welke oplossing hij had gevonden voor zijn boeken!

Toen wij ons eenmaal met koffie en thee in de comfortabele zithoek hadden geïnstalleerd, vuurde ik mijn eerste vraag op hem af:

Patrice, hoe kom je met zo'n Nederlandse naam aan dat mooie Frans?

'Mijn moeder was een Française en ik ben in Frankrijk geboren. Mijn geboorte vond plaats tijdens een dramatische periode van de geschiedenis: zes dagen na D-day, in Normandië. Het schijnt dat het zeer moeilijk is geweest om medische hulp bij de bevalling te krijgen

omdat de meeste artsen elders gewonden aan het verzorgen waren! Na de bevrijding zijn mijn ouders naar België verhuisd en daar ben ik verder opgegroeid.'

Patrice vertelde dat zijn ouders zich in Gent vestigden, waar de gegoede bourgeoisie nog erg op het Frans was georiënteerd. Desondanks koos zijn vader ervoor om hem naar een Vlaamse school te sturen. Achteraf bleek dat, in het door taalstrijd verdeelde België, als je in Vlaanderen woont, de juiste keuze: 'Thuis was de voertaal Frans, zodat ik tweetalig ben opgegroeid. Na de middelbare school ging ik naar de Universiteit van Gent. Daar haalde ik na vier jaar, in 1967, een licentiaat in de economie. Ik kreeg een baan aan diezelfde universiteit, maar na acht jaar hield ik het voor gezien.'

Waarom wilde je weg uit Gent?

'In België was mijn carrièreperspectief te beperkt. Ik wilde meer tijd en mogelijkheid hebben voor onderzoek en ik had de verwachting dat de Universiteit van Amsterdam mij wat dat betreft meer kansen zou bieden.'

En zo kwam Patrice in 1976 naar Amsterdam om zich vooral toe te leggen op drie vakgebieden: micro-economie, welvaartstheorie en politieke economie.

Dat moet een cultuurclash zijn geweest, de overgang van het, naar ik aanneem, vrij traditionele Gent naar het wilde Amsterdam van de zeventiger jaren.

'Inderdaad! Ik had geen idee waar ik terecht kwam. Ik ging werken in wat toen het Economisch Seminarium heette, een vakgroep die onder de subfaculteit FSW-A viel en nauw betrokken was bij het opleiden van studenten politicologie. Bij mijn aantreden was het bij politicologie een complete chaos!'

Ik keek mijn gastheer geïnteresseerd aan. Op het Franse Instituut aan de Singel waar ik toen werkte rommelde het wel een beetje maar van chaos was geen sprake! De 'toestanden' bij politicologie drongen slechts vaag tot ons door. Patrice kwam er middenin terecht. Ik kon mij voorstellen dat het indruk op hem had gemaakt en vroeg hem

daarom iets te vertellen over zijn gedenkwaardige beginperiode aan de UvA.

Wat maakte dat het zo'n chaos was? 'De affaire Daudt!'

Daar had ik wel van gehoord, maar ik wist er het fijne niet van. Patrice legde mij uit dat het ging om een hoog-oplopend conflict tussen enerzijds een groep links-geradicaliseerde studenten en docenten, en anderzijds de stafleden die er een meer traditionele wetenschapsopvatting op na hielden.

'Hans Daudt was de meest vooraanstaande politicoloog van deze laatste groep en diende als kop van Jut voor de protesterende studenten. Toen ik arriveerde zat het conflict muurvast. Noch de studenten, noch Daudt waren van plan door concessies of zelfs maar discussies nader tot elkaar te komen. Ken je de fameuze uitspraak van Daudt: "Daudt speelt geen uitwedstrijden meer"?'

Ik schudde ontkennend mijn hoofd. Patrice schonk mij een glas cola-light in en ging door met zijn mini-college: 'Met deze uitspraak, gaven Daudt en een deel van zijn collegae aan dat zij weigerden nog langer hun collegeverplichtingen na te komen. Deze werkstaking was het directe gevolg van besluiten die waren genomen door de gedemocratiseerde raad van de FSW-A, een gremium dat Daudt zich niet verantwoordigde te erkennen.'

En dat werd geaccepteerd?

'Nou, er volgde een dienstbevel van het College van Bestuur waar Daudt op reageerde met een juridische procedure. Uiteindelijk trok hij zich terug in een pand aan de Herengracht om daar onderwijs te geven aan een select groepje studenten.'

Maar als econoom had jij daar toch niet direct mee te maken? Hoe was de sfeer verder op het Seminarium?

'In de beginjaren van mijn aanstelling was niet alleen Daudt in staking. Ook de hoogleraar Economie, prof. Bakker, kwam niet opdagen om college te

geven. Bakker beschouwde het vakgroepsbestuur Economie (binnen FSW-A) als een onwettig orgaan, en weigerde te voldoen aan zijn collegeverplichting. Toch onttrok hij zich niet helemaal aan zijn verantwoordelijkheid: hij had op eigen houtje een vervanger geregeld, een naar zijn zegen "ervaren docent", van wie niemand ooit van gehoord had en die niet op de loonlijst van de universiteit stond!'

Wat een ongelukkige carrièrestart voor een nieuwkomer zoals jij! En hoe was dat voor de studenten: konden die überhaupt nog studeren?

'Ja hoor! Het klinkt misschien raar, maar de vakgroep draaide gewoon door.'

In die rumoerige tijd ging de carrière van Patrice gestaag door. Omdat Bakker voortdurend afwezig was, werd Patrice voorzitter a.i. van de vakgroep, maar hij werkte vooral aan zijn onderzoek. In 1980 kwam, onder zijn redactie, *Corporatisme in Nederland* uit, en in 1989 verdedigde hij aan de gloednieuwe Faculteit Economie van de Universiteit van Maastricht zijn dissertatie *Overlegeconomie*.

Ondertussen waren de woelige tijden aan de Universiteit van Amsterdam nog niet voorbij. De jaren tachtig werden gekenmerkt door forse bezuinigingen: na een reorganisatie kwam er een vakgroep Politicologie die werd gevestigd in het Binnengasthuis. Daar was maar een beperkt aantal werkplekken, dus banen, beschikbaar en iedereen moest opnieuw solliciteren. Patrice behield zijn eigen baan en bijbehorende werkkamer. Twee medewerkers hadden minder geluk: voor hen was geen werkplek voorzien. Zij waren overtollig geworden, dwaalden doelloos door de gangen maar werden uiteindelijk niet ontslagen!

'Een van die twee docenten sleet zijn dagen in de kantine van het Binnengasthuis, waar hij zijn marxistische ideeën probeerde te slijten in oeverloze discussies.'

Jij bent bij de vakgroep gebleven tot aan je pensioen?

'Ja. Ik kreeg een paar keer een aanbieding van de Universiteit van Maastricht om daar te komen werken, maar ik ben er uiteindelijk niet op ingegaan. Ik houd van Amsterdam, van mijn appartement en van de gracht.'

Toen de OR werd opgericht heeft Patrice daar zitting in genomen en later ook in de COR. Na zijn pensioen heeft hij op contractbasis nog een jaar colleges gegeven. En tot twee jaar geleden zat hij in de commissie Employability Fund, een fonds dat inmiddels is opgeheven.

Het gesprek was ten einde. De spoken van het rumoerige verleden, die Patrice tijdens ons gesprek had opgeroepen, vervaagden om weer in de vergetelheid te verdwijnen. Mijn beminnelijke gastheer en ik zaten weer in het heden, in het rustige appartement aan de gracht waar hij samen met zijn vriendin woont. 'Zij is nu in Gent waar wij nog steeds een pied-à-terre hebben.'

Voordat ik afscheid nam had ik toch nog een allerlaatste vraag: *Je hebt een leuk appartement maar waar laat je je boeken met al die schuine wanden?*

'Ja, dat is behelpen. Ik zal je laten zien hoe ik dat heb opgelost.'

Wij klauterden de trap op naar boven waar zich de studeerkamer van Patrice bevond vlak onder de punt van het dak. Op de steunbalken die dwars door de kamer liepen, had hij zijn boeken geplaatst.

Wat handig! En het staat nog leuk ook! 'Ja, maar deze oplossing dwingt je wel tot het maken van keuzes.'

Toen ik op het punt stond de lift in te gaan om mij weer te storten in het gewoel van de drukke binnenstad, stopte Patrice mij nog een paar oude exemplaren van *Folia* in de hand, met artikelen over de getroebleerde jaren die hij bij politicologie had doorgebracht. ■

Sweelinckorkest speelt innemend en energiek

'Pantomime, grappen en bravoure - wat hebben we ervan genoten!'

door Liesbeth van Welie

De akoestiek vorig jaar in de NedPhO-Koepel in de Batjanstraat was beslist een verrassing, en het Sweelinckorkest had ook meer ruimte, maar wat was het een genoegen om weer terug te zijn in onze vertrouwde Singelkerk en dichtbij - bijna tussen - dat grote, getalenteerde en soms innemend onstuimige orkest te zitten. Die houten vloer kan al dat geluid zo dichtbij gemakkelijk hebben.

Natuurlijk is de Symfonie van César Franck een groots werk, met veel fortissimi die heerlijk op de bedding van die grote trombones lagen (deze keer wilde ik het liefste trombonist zijn), maar nergens liep het geluid dicht, en de muziek bleef transparant. Er werd mooi ingetogen begonnen met de, lange liggende akkoorden, waarop het spektakel verderop kon worden opgebouwd. Veel aanwezigen roemden de prachtig ritmische pizzicato's in deel twee, het Allegretto; een kunst-

stuk hoor, om zo zelfverzekerd en gelijk te spelen met zo'n groot orkest. En natuurlijk waren de fortissimi een feest en mochten de orkestleden hun vitaliteit en energie laten stralen. Er werd trouwens fraai geïntoneerd: ik vind altijd dat het Engelse *d-flat* beter omschrijft wat het karakter van de toonsoort is dan ons *d-mineur*: de dis moet mooi dun, zeker niet te laag geïntoneerd worden- en dat lukte prachtig.

De toehoorders waren diep geraakt door *Sarajevo* van Guillermo Lago. De aangeblazen tonen in het begin deden mij denken aan muziek uit de tijd van de vlucht van de Katharen uit Albi voor de Inquisitie (vanaf ca. 950), opnieuw uitgebracht door Jordi Savall. Die lage, zingende toon lijkt een universele evocatie van peilloos verdriet en totale verlatenheid.

Iedereen zal wel een bijzondere band hebben met een van de vier rivieren waarvoor Lago een eerbetoon heeft gecom- ▶

poneerd, voor mij gold dat voor maar liefst drie rivieren: ik woonde tegenover Bemmelen aan de Waal toen ik studeerde, ik heb tijdens meerdere reizen lang aan de oevers van de Mississippi bij New Orleans gezeten, en als het maar enigszins kan boek ik elk jaar een hotelkamer in Bangkok met uitzicht op mijn geliefde Chao Phraya. Natuurlijk roept deze muziek beelden en herinneringen op, maar nog mooier vond ik dat Lago, mede door het fantastische spel door het Nieuw Amsterdams Klarinet Kwartet, het wezen van die rivieren kon treffen - dieper dan taal en beelden. Ik wil het wel eens uitproberen, ik denk dat als je luisteraars de vier naamkaartjes bij de vier composities geeft, bijna iedereen de juiste combinatie maakt.

Zo fijn gelukt, de grap die het orkest met ons uithaalde tijdens het beroemde chanson van Jacques Brel: alles charmeert je aan het Sweelinckorkest: een rokkostuum dat de sporen van een stevig feestje draagt, een wat vermoeide blik en dito kapsel (uitzonderingen hoor!). Maar toen iemand zich geeuwend uit zat te rekken wist ik toch even niet wat ik zag. Heel graag ook bij toekomstige concerten pantomime, grappen en bravoure, wat hebben we ervan genoten.

Kurt Weill en George Gershwin componeerden hun iconische stukken in dezelfde periode, de twintiger jaren van de vorige eeuw, en het maakte veel indruk op mij om die twee stukken na elkaar te horen. Bij Kurt Weill hoor je de laatste jaren van (betrekkelijke) vrede in het oude Europa, de melancholie van donkere cafés waar mensen het nog maar een tijdje uit probeerden te houden, zonder de ook maar in hun somberste fantasieën te kunnen voorzien welke gruwelen Europa zouden gaan overweldigen. De tekst van Mackie Messer (Mack the Knife) luidt:

*Und der Haifisch, der hat Zähne
Und die trägt er im Gesicht*

Er is nog een café in Berlijn dat 'Ach Berlin' heet, ik moet er altijd even naar toe als ik daar ben, om nooit op te houden met denken hoe dat alles heeft kunnen gebeuren.

In diezelfde tijd maakt Gershwin onweerstaanbare swing, klinkt humor en lust for life in de golvende ritmes en het 'kwaken' van dempers op blaasinstrumenten (waar ik altijd zo om moet lachen). New York zinderde van optimisme.

De leden van de Kring van UvA-senioren voelden zich opnieuw bevoorrecht om naar dit geweldige orkest te mogen luisteren. Wij willen daar liefst voor altijd, elk jaar mee door gaan. Wij worden ouder, het Sweelinckorkest wordt elk jaar opnieuw jong. ■

Gehoord

Uitvoerenden: UvA-Orkest J. Pzn. Sweelinck en het Nieuw Amsterdams Klarinet Kwartet

Dirigent: Konradin Herzog

Datum: Zondag 16 juni 2019

Locatie: Singelkerk, Amsterdam

Luisteraars: Kring UvA-senioren

Programma

1. César Franck: Symfonie in d-klein (I Lento, allegro ma non troppo; II Allegretto; III Allegro ma non troppo) 1886-1888

2. Guillermo Lago:

- Sarajevo

- Ríos (I Rhine, Waal bij Bemmelen; II Mississippi (vlakbij New Orleans); III Rio Chao Phraya, bij Bangkok; Surinam River, bij Botopasi)

3. Jacques Brel: Dans le port d'Amsterdam (1964, arr. Hugo Bouma)

4. Kurt Weill: uit Kleine Dreigroschenmusik (1928-1929) - arr. Douwe Ziel (I Ouverture; II Die Moritat von Mackie Messer; V Pollys Lied; VI Tango Ballad)

5. George Gershwin: Rhapsody in Blue (1924)- arr. Jesse Faber

ELF ONDERZOEKERS UVA EN AMC ONTVANGEN VIDI-SUBSIDIE

Elf onderzoekers van de UvA en het Amsterdam UMC, locatie AMC, ontvangen van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek een Vidi-subsidie. Met de subsidie, die 800.000 euro per project bedraagt, kunnen zij de komende vijf jaar een eigen, vernieuwende onderzoeklijn ontwikkelen en een onderzoeksgroep opzetten.

De toekenningen

- Dr. Saskia Bonjour (Politologie): 'Vreemde' gezinnen herenigd?
- Dr. Chiara de Cesari (Europese studies): Kunst en Politiek: instellingen als vernieuwers
- Dr. Joep Derikx (Geneeskunde): Heel de naad
- Dr. Marc Engelen (Geneeskunde): Het kwantificeren van de ernst van ziekteverschijnselen
- Dr. Helmer Helmers (Nederlandse letterkunde/Geschiedenis): De uitvinding van de publieksdiplomatie in vroegmodern Europa
- Dr. Eva van Lier (Taalkunde): De uitzondering op de regel?
- Dr. Maris Ozols (Natuurkunde/Wiskunde/Informatica): Quantumwiskunde
- Dr. Janke Schinkel (Geneeskunde): Op zoek naar de Achilleshiel van het Hepatitis C-virus
- Dr. Shaul Shalvi (Economie): Verantwoordelijk delen in de deeleconomie
- Dr. Robbert Spaapen (Geneeskunde): Gesuikerde vetten vallen eiwitten lastig
- Dr. Ning Yan (Scheikunde): Natuur nabootsen in heterogeen katalysatorontwerp

UVA BENOEMT DERDE UNIVERSITEITSHOGLERAAR AI

De Universiteit van Amsterdam benoemt prof. dr. Tobias Blanke per 1 augustus 2019 tot nieuwe universiteitshoogleraar op de leerstoel Humanities and Artificial Intelligence. Tobias Blanke is, na Maarten de Rijke en Ivana Išgum, de derde van vier nieuw te benoemen universiteitshoogleraren die zich gaan richten op de interdisciplinaire benadering van artificiële intelligentie en haar impact.

Binnen de geesteswetenschappen omvat het AI-onderzoek het begrijpen van menselijke spraak en het interpreteren

van complexe gegevens, waaronder beelden en video's. Onderzoekers richten zich aan de ene kant op de mogelijkheden van AI-technologie om zowel de reikwijdte als de complexiteit van het onderzoek naar de menselijke cultuur op basis van historische en hedendaagse bronnen te vergroten. Aan de andere kant merken onderzoekers ook op dat de AI-technologie de neiging heeft om vooroordelen te repliceren en dat de redeneerprocessen van de machine ontoegankelijk zijn.

**BINNENKORT TE ZIEN:
Amsterdam, creatieve stad 1600–1900**

Het Allard Pierson opent op 11 juli de semipermanente presentatie 'Creatieve Industrie in Amsterdam'. Onder deze noemer worden voor het eerst de topstukken van de Universiteit van Amsterdam uit zeventiende tot en met de negentiende eeuw bijeengebracht. De interactieve presentatie is opgebouwd uit tekst, kaarten, tijdlijnen, filmpjes en digitale bladerboeken. De tentoongestelde objecten zullen regelmatig wisselen. De presentatie past in Van Nijl tot Amstel, een cultuurhistorisch verhaal dat loopt van 10.000 voor Christus tot nu.

ACTIVITEITENAGENDA

Voor alle activiteiten krijgt u als lid van de Kring UvA-senioren een uitnodiging, waarop u zich kunt aanmelden.

BEZOEK AAN HET VAN EESTEREN MUSEUM

LEZING JAN LINTSEN

REDACTIE:

Madzy Koudstaal, Kees Piena (adjunct-hoofdredacteur), Henriëtte Ritter, Michiel Röling (eindredacteur), Margot Taal en Frans Willemsen (hoofdredacteur).

FOTOGRAFIE:

Madzy Koudstaal, pagina: 2, 3, 9, 13, 14, 16, 18 en 19

ONTWERP & LAY-OUT:

Liek van den Braak, Lont - Grafisch werk

Vragen of opmerkingen?

Stuur een e-mail naar: kringvasenioren-auv@uva.nl

COLOFON